

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2024

IT-TMIEN SENA **IL-MALTI** **IL-ĦIN: Sagħtejn**

L-Isem u l-Kunjom: _____ Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

Għall-ġhalliema:

IL-MARKI	It-Taħdit	15	
	Il-Fehim mill-Qari	20	
	Il-Metalingwa	13	
	Il-Kitba	25	
	Il-Letteratura	15	
	Is-Smigh	12	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti:

Aqra sewwa din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

HSIBIJIET FI XROBB L-GHAĠIN

Għajjen mejjet, nintefa' bilqiegħda **hawn** u nistrieħ: ġismi kollu ħerqan biex jixrob sal-inqas qatra mill-ġmiel tal-inħawi. Dan il-post ifisser ħajti. Hawn iltaqgħu ommi u missieri. Mill-ħut li qabad missieri minn din il-bajja kilna lkoll. Hawn, fil-ġranet sajjija, tgħallimt nagħmel l-ewwel passi mbezzgħa, tgħallimt ngħum u tgħallimt x'taf toffri l-ħajja.

Hawn, iċċelebrajt is-suċċessi li ġarrabt mal-ħbieb, u bkejt waħdi t-telf u fiqt min-niket. Niġi hawn biex insib **serħan, iktar mentali milli fiżiku**. (par. 1)

Minn fuq il-ponta ta' Ras il-Fenek, il-baħar żejt qisu biċċa għodda f'idejn wieħed tas-sengħa, jibdel wiċċ l-ilma f'għamliet differenti. F'ġenb il-bajja, fejn ix-xita u l-baħar ħaffru għar miftuħ fil-ġebbla ramlija, hemm nofs ċirku mdaqqs magħmul minn blat **m'oghla bniedem**. Ifakkrek fl-imqades li bena ġensna biex iqim u jsebbah lin-natura u l-qawwa li tmexxiha. (par. 2)

Minn isfel tara l-ħaxix nofsu niexef jiggranfa għal kull għajn mal-għoljiet. Lejn in-naħa ta' Tas-Silġ, f'Marsaxlokk, l-għelieqi mtarrġa, bil-ħitan tas-sejjieħ imzaqqa, b'xi għorfa, girna jew b'xi razzett bis-setaħ imperreċ, ifakkruk f'xi rumanz Malti. (par. 3)

F'Xrobb l-Għaġin ix-xemx tielgħa tixgħel it-triq li tiehu r-raħħal għall-bhejjem u l-bidwi għall-moħriet, għall-`glieda' kiefra u monotona. Filgħaxija meta tibda tħoss ix-xemx bierda, tara s-sema jinbidel f'pezza ħarir fin u mlewwen. Tistħajjel l-art ħerqana tilqa' lix-xemx niezla, lilha li tipprovdilha l-ħajja bid-dawl u s-sħana tagħha. (par. 4)

Hawn, mitfugħ għall-qiegħa tal-art, għajnejja magħluqa, nisma', inxomm u naħseb. Nisma' l-baħar jilgħab mal-blat u jbaqbaq hu u dieħel u ħiereġ fid-dlam ċappa ta' Għar Irsejjen. Jekk tinzerta hemm wara xi ħalba xita, tisma' l-ilma ġieri niezel ferħan mal-blat. Ir-riħ iħaxwex fis-siġar jew jaħbat mal-cables, jokrob kiebi għat-talb u l-kant devot fl-imqades tal-inħawi. Jibki t-talb lil Melkart fit-tempju mġarraf tal-Feniċi. In-naħal għaddej iżanżan il-ħin kollu u xi ħamiema ttir bla inkwiet mill-isparar u mix-xita ċomb li issa donnha drat. Xi drabi ċ-ċafċifa tal-imqadef, xi mutur tal-pitolju jinten pesti jew l-għajat u l-ordnijiet maħnuqa ta' nies daharhom milwi, jiksru l-ħemda. (par. 5)

L-irwejjah **iwennsuni** u jraqqduni. Ir-riħa tal-baħar li tfakkrek fil-ħut frisk titħallat mar-riħa tad-demel, ta' ħaxix mgħaffeg, tas-silla u tal-ħarrub. U l-ġmiel donnu jċarratli qalbi u jokrobli bil-ħniena: "Le! Tibdlunxi f'ġungla ta' bini, dħaħen, karożzi u siġar sofor... ħalluni hekk kif jien... ġenna tal-art... Eden." (par. 6)

Aħdem dan it-taħriġ skont is-silta li qrajt.

1. "Nintefa' bilqiegħda **hawn** u nistrieħ" (*par. 1*). Għal liema post qed tirreferi l-kelma 'hawn'?
 _____ (marka)
2. Agħti **zewġ raġunijiet** għaliex dan il-post kien marbut ħafna mal-ħajja tal-awtur.
 a. _____
 b. _____ (2 marki)
3. X'differenza kien hemm fil-ħajja tal-awtur meta ċċelebra s-suċċessi ta' ħajtu u l-fallimenti li kellu?

 _____ (2 marki)
4. X'ried ifisser l-awtur bil-kliem "**serħan, iktar mentali milli fiżiku**"? (*par. 1*)
 _____ (marka)
5. Semmi **zewġ karatteristiċi** li ssib f'Tas-Silġ, li l-awtur iqabbilhom ma' xi xena ta' rumanz Malti.
 a. _____
 b. _____ (2 marki)
6. X'taħseb li kien ix-xogħol tar-raħħal skont is-silta?
 _____ (marka)
7. Għal liema '**glieda**' qed jirreferi l-awtur meta jsemmi r-raħħal u l-bidwi?
 _____ (marka)
8. Ikteb fi kliemex xi jrid il-ġmiel tal-inħawi skont l-awtur.

 _____ (2 marki)
9. Fisser dawn l-espressjonijiet skont kif użati fil-paragrafu indikat wara kull kelma/frażi: (3 marki)
 - a. għajjen mejjet (*par. 1*) = _____
 - b. m'oghla bniedem (*par. 2*) = _____
 - ċ. iwennsuni (*par. 6*) = _____

10. Sib **kelma waħda** mill-paragrafu indikat wara kull kelma li tfisser l-istess bħal:
(3 marki)

- a. tempji (*par. 2*) = _____
- b. mwaqqa' (*par. 5*) = _____
- ċ. kwiet / skiet (*par. 5*) = _____

Għall-użu tal-għalliema biss (ara l-iskema tal-marki):	Marki għall-ortografija / punteġġjatura:	2	1	0

IL-METALINGWA

13

1. Imla l-vojt tas-silta skont kif mitlub fil-parentesi. L-ewwel waħda hija lesta bħala eżempju.
(6 marki)

L-istudenti **damu** (**verb fil-Perfett** mill-għerq d-w-m) madwar _____

(siegħa **fl-Għadd Imtenni**) _____ (**Verb fil-Imperfett miz-zokk**

morfemiku riċerk) fuq ir-rewwixta tal-Indja kontra l-ħakkiema Inglizi. L-għalliema

bdiet tirrakkonta għaliex qamet din ir-rewwixta li ġrat _____

_____ (**167** fi kliem)

sena ilu, fl-1857. Uriethom filmat li kien

(**komparattiv tal-aġġettiv** informattiv)

minn dak tar-rebħa tad-Daniżi fuq

il-Portugiżi. Fl-aħħar kwarta, l-istudenti

ssellfu xi kotba _____ (**particella bl-artiklu quddiem in-nom**) librerija. Hekk

kif daqqet il-qanpiena, l-istudenti _____ (**negattiv tal-verb** baqa')

hemm u niżlu jiġru lejn il-klassi.

2. F'kull sentenza għandek issib żball ortografiku **wieħed**. Aqta' linja taħtu u wara ikteb is-sentenza b'mod tajjeb fl-ispazju provdut taħt. (4 marki)

a. Min-Naxxar sa Ħad-Dingli hemm iktar minn disgħa kilometri.

b. Huma qgħadu jilagħbu fuq iz-zuntier tal-knisja.

ċ. Ma mornix nieklu mil-lukanda tas-soltu iżda morna l-każin.

d. Ilbieraħ morna naraw wirja maħħom fil-każin ta' San Robertu.

3. Ikteb dan ir-rapport qasir bil-puntegġjatura meħtieġa. Għandek issib **sitt** nuqqasijiet. (3 marki)

Il-librerija ta' Ħal Sebħ infetħet f'lejla tar-rebbiegħa mill-onor. Peter Camenzuli. Tbierket mill-arċipriet Dun Mikiel Borg, li beda d-diskors tiegħu billi staqsa lis-Sebħin Kemm il ktieb qrajtu f'ħajjtkom

25

25

- Ikteb in-numru tal-kitba li għażilt: _____

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

Taqsimat Ċ: IL-LETTERATURA

► IL-POEŻIJA: Aqra din il-poeżija u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

15

GĦANJA LILL-QAMAR ta' Anton Buttigieg

Minn xifer qalb l-ishab tperriċt tittawwal,
ja Qamar, malli bdiet traxxax il-ħalba;
ħassejtha tielgħa l-poeżija ħelwa
tal-art fix-xita!

- 5 U minn fuq l-iġbla¹ tal-ishab bajdana
qgħadt tara l-logħba bejn il-ħjut tax-xita
u bejn l-imrieżaq ta' dijitek kbira
fuq l-art imxarrba.

- 10 U kollok sieket smajt ir-raxx iħaxwex
fil-ħaxix niexef, smajt għanja qasira
minn fomm l-imwieżeb, u mill-wizz imxarrba
għajta ta' ħarba;

- 15 U malli siktet ftit tax-xita l-bexxa
B'pinzell li ma jidhirx u b'lewn il-fidda
ħażżejt iċ-ċnut tal-bjut, il-blat u l-friegħi
tas-siġar kollha;

- 20 U malli rajt li kull taqtira t'ilma
xegħlet bid-dija ta' xbihetek ħelwa,
ergajt lejn triqtek qalb is-sħab moħbija
gwejjed², waħdieni.

Ja Qamar, int pittur, daqqaq³, poeta,
u l-ħajja tiegħek hija nisġa twila
ta' xbihat, ta' dehriet ifawru l-għana
u l-poeżija.

- 25 Kelmtek id-dawl, u l-arpa tiegħek l-iġbla,
il-widien, l-għadajjar tas-sema u l-art;
subgħajk li ma jidhrux jinsġu kull lejla
is-sinfoniji.

- 30 Ħsiebek ma jonqsok qatt, u s-sengħa tiegħek
dejjem ixxettel kemm idum iż-żmien;
il-mewt ma taħfnek qatt: int fost l-imgħallma
mghallem ta' dejjem.

¹ Muntanji; plural ta' ġebel

² Kwiet, mistħi

³ Wieħed li jdoqq

1a. X'tissejjaħ din it-tip ta' poeżija? _____ (marka)

b. Iddiskuti l-metrika tagħha.

_____ (2 marki)

2. Mill-ewwel strofa sib u iktib eżempju ta' kelma li turi ħoss u iktib x'tissejjaħ din il-figura tad-diskors.

_____ (2 marki)

3. Fit-tielet strofa l-poeta jinqeda bl-**alliterazzjoni**. Iktib għaliex taħseb qed jinqeda b'din il-figura tad-diskors.

_____ (2 marki)

4. X'xebh qed jara l-poeta bejn il-qamar u l-artisti — il-pittur, id-daqqaq, il-poeta — fl-aħħar tliet strofi?

_____ (2 marki)

5. Għaliex fl-aħħar strofa, il-poeta qed jirreferi għall-qamar bħala "mgħallem ta' dejjem"?

_____ (2 marki)

6. F'madwar **80 kelma**, agħti eżempji fejn il-poeta qed iqabbli il-qamar ma' persuna ħajja jew inkella qed jipersonifikah. Saħħaħ kliem bi kwotazzjonijiet.

_____ (4 marki)

IL-FEHIM MIS-SMIGH: It-Titanic
Taħriġ A: Imla l-vojt b'kelma waħda skont dak li għadek kif smajt. (3 marki)

1. It-Titanic għadda l-vapuri l-oħra, kemm mill-_____ kif ukoll mill-kobor.
2. Bħala miżura ta' sigurtà, dawn kienu maqsumin f'16-il _____.
3. Il-_____ abbord kienu jilqgħu fihom tliet klassijiet ta' passigġieri.

Taħriġ B: Wieġeb dawn il-mistoqsijiet skont dak li smajt fis-silta. (3 marki)

4. Xi rrapporta l-magażin *The Shipbuilder* fuq dan il-vapur?

5. Kemm-il sena ħa biex inbena t-Titanic? _____
6. Semmi żewġ affarijiet speċjali li kien hemm fuq it-Titanic.
i) _____ ii) _____

Taħriġ Ċ: Imla l-vojt b'informazzjoni komplimentari skont dak li smajt fis-silta. (6 marki)

7.	White Star Line	
8.	Belfast, l-Irlanda	
9.	40 xarabank	
10.	31 ta' Mejju, 1911	
11.	Edward John Smith	
12.	'il fuq minn 900	

TMIEM IL-KARTA

PAGNA VOJTA